

בס"ד. ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז, ה'תשי"ט

(הנחה בלתי מוגה)

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו', ופירש רש"י, לא הביט הקב"ה און שביעקב, שכשהן עוברין על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהם ובעמלן שהם עוברים על דתו [ובזה גופא יש ב' ענינים, לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, היינו, שאינו מביט בהאון שביעקב ואינו רואה העמל שבישראל], וממשיך בכתוב עוד ענין, הוי' אלקיו עמו, שאפילו מבעינין וממרין לפנינו אינו זו מתוכן. וכל זה הוא מצד אהבת הקב"ה לישראל, שזהו ותרועת מלך בו', לשון חבה ורעות. אמנם פירוש הפשוט הוא¹, דמ"ש הוי' אלקיו עמו גו' הוא נתינת טעם על מ"ש לפניו לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, והיינו, שכיון שהוי' אלקיו עמו וגו', לכן לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, לפי שבאמת אין בהם און ועמל. וצריך להבין², מהו ענין הוי' אלקיו עמו, שמצד זה לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. וגם צריך להבין החילוק בין יעקב לישראל, שביעקב נאמר הלשון הביט והלשון און, ובישראל נאמר הלשון ראה והלשון עמל.

(ב) **ויש** להקדים תחילה הידוע בענין יעקב וישראל, שישראל הוא שם נוסף, שם המעלה, אבל העצם והיסוד והשרש הוא יעקב. והנה, בענין מעלת שם יעקב איתא במדרש³ ע"פ וזכרתי את בריתי יעקב, אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכות יעקב, משל לאחד שיצא דינו לפני שלטון לישרף, צפה אותה השלטון באצטרוגוליס שלו וראה שעתיד להוליד בת שהיא נשאת למלך, אמר כדאי הוא לינצל בזכות בתו שהוא עתיד להוליד, כך אברהם יצא דינו מלפני נמרוד לישרף, וצפה הקב"ה שיעקב עתיד לצאת ממנו (דקאי על כל בני יוצאי חלציו של אברהם אבינו שנקראים בשם יעקב), אמר, כדאי הוא לינצל בזכות יעקב, הה"ד⁴

(4) ויק"ר פל"ו, ד.

(5) בחוקתי כו, מב.

(6) ישעי' כט, כב.

(1) פרשתנו (בלק) כג, כא.

(2) סהמ"צ להצ"צ כט, א.

(3) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה זה

ת"רס"ט (סה"מ תרס"ט ע' רה ואילך).

כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. וביאור מעלת יעקב ע"פ משל דבת שנשאת למלך, דהנה, בת קאי על בחי' מלכות, בחי' שכינה, ומלך הוא בחי' ז"א, בחי' קוב"ה, וענין בת שנשאת למלך הו"ע יחוד קוב"ה ושכינתי'. והרי יחוד זה נעשה ע"י כל ישראל המקיימים תומ"צ, שלכן קודם כל מצוה אומרים לשם יחוד קוב"ה ושכינתי'. וזהו ליעקב אשר פדה את אברהם, שבזכות המצוות והיחוד שנעשה ע"י יעקב (כל בני"), נפדה אברהם, היינו, שנעשה גילוי ענינו של אברהם למעלה, שהו"ע המשכת כל הגילויים דסדר השתלשלות וגם הגילויים שלמעלה מסדר השתלשלות. ונמצא, שבחי' יעקב מגיע למעלה יותר מבחי' אברהם, שלכן הוא פודה וממשיך את הגילויים דבחי' אברהם. וזהו גם מה שבחי' יעקב מגיע בבחי' הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו, שכל זה אינו בשם ישראל, כי אם בשם יעקב דוקא.

ג) והענין הוא, דהנה, שכינה היא בחי' המלכות, שרש ומקור כל העולמות, כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים, שלכן נקראת בשם שכינה, ע"ש ששוכנת ומתלבשת בתחתונים. ומזה מוכן ב' ענינים. ענין הא', שאור זה הוא בגדר תפיסא והתלבשות בעולמות. וענין הב', שהעולמות המתהוים ממנו הם יש גמור שהתהוותו היא בדרך אין ערוך. דהנה, בענין ההתהוות כתיב¹⁰ כי הוא צוה ונבראו, ונבראו דייקא, בדרך ממילא, וכתיב¹¹ בראשית ברא אלקים, ברא דייקא, בדרך התלבשות כח הפועל בנפעל. והיינו, שהאור שלמעלה מגדר התלבשות, בחי' ז"א, שנקרא קוב"ה, הנה ההתהוות ממנו היא בדרך ממילא, שהתהוות זו היא כעין עילה ועלול שהם בערך זל"ז, שלכן התהוות העלול מהעילה היא בדרך ממילא, לפי שהעלול הוא בערך העילה. וכמו במוחין ומדות, דלהיות שהמדות הם בערך המוחין, לכן הם מתהוים בדרך ממילא, דכאשר מתבונן בהשגה אלקית אזי בדרך ממילא מתעורר באהוי"ר, והיינו, שכאשר לא יהיו דברים המונעים, כמו טמטום המוח או טמטום הלב, אזי בהכרח שע"י ההתבוננות יתעוררו המדות. וכמו"כ הוא גם למעלה בענין עו"ע, שכאשר ישנו העילה אזי במילא נעשה העלול, לפי שכן הוא הטבע (וגם

8) תהלים קמה, יג.

9) תניא פמ"א (נז, ב).

10) תהלים קמח, ה.

11) בראשית א, א.

7) ראה פע"ח שער הזמירות ספ"ה. שער

רוח הקודש (תלאביב, תשכ"ג) לח, ב.

לקו"ת ואתחנן ט, א. ר"ה נה, ג. סא, א. תו"מ

סה"מ אלול ע' רמה. ושי"נ.

למעלה שייך ענין הטבע כמ"ש במ"א¹²), שמצד העילה נעשה העלול בדרך ממילא. ועד"ז הוא גם בענין כי הוא צוה ונבראו, שהנבראים הנעשים בדרך ממילא מצד בחי' ז"א יש להם איזה ערך כו'. אמנם, בחי' המלכות, שם אלקים, הוא אור שבערך העולמות, ולכן הוא בגדר התלבשות, וההתהוות שנעשית ממנו היא התהוות שבדרך אין ערוך, שצריכה להיות באופן של התלבשות כח הפועל בנפעל.

וזהו ענין קוב"ה ושכינתו, שכינתו היא בחי' המלכות, שעל ידה נעשית ההתהוות בדרך אין ערוך שהיא באופן של התלבשות. וקוב"ה הוא בחי' ז"א, שעל ידו נעשית ההתהוות שבערך שהיא בדרך ממילא. וצריך לפעול יחוד קוב"ה ושכינתו, שיהי' יחוד ז"א ומלכות. דהנה, ענין יחוד קוב"ה ושכינתו ישנו גם למעלה מעלה ביותר, אבל בכללות הו"ע יחוד ז"א ומלכות, והיינו יחוד אצילות ובי"ע, דבכללות הנה התהוות האצילות היא התהוות שבערך, והתהוות בי"ע היא התהוות שבאין ערוך, עד שנעשה יש גמור ועד שנעשה יש נפרד. אמנם הכוונה היא שיהי' היחוד דאצילות ובי"ע. וטעם הדבר, לפי שבשניהם יש מעלה. המעלה באצילות היא שאינו בבחי' ישות, אלא הוא מיוחד במקורו, שהרי איהו וחייה וגרמוהי חד¹³. והמעלה בבי"ע היא שנתהוה דבר חדש. והיינו, שבהתהוות האצילות לא נתגלה כח המחדש, שהרי התהוות האצילות היא התהוות שבערך, ואין זה חידוש, ודוקא בבי"ע נתגלה כח המחדש, כיון שהתהוות בי"ע היא התהוות שבאין ערוך, וא"כ הרי זה דבר חדש. והגם שידוע שכל פרטי הנבראים דבי"ע היו כלולים תחלה במלכות דאצילות, ולכן נקראת המלכות ככל השמות דצח"מ לפי שהם כלולים בה¹⁴, הרי כל זה הוא רק בנוגע לאלקות של הנבראים, אבל ישות הנבראים לא הי' כלול בבחי' המלכות, אלא נתהווה בדרך אין ערוך ובדרך חידוש. ולכן צריך להיות יחוד קוב"ה ושכינתו, כדי שיהיו ב' המעלות יחד, מעלת הגילויים ומעלת ההתחדשות, והיינו, שגם בהנבראים דבי"ע שבהם ישנו ענין ההתחדשות מצד הישות, יהי' היחוד והביטול דאצילות. וזהו גם הטעם שיחוד קוב"ה ושכינתו נעשה ע"י קיום המצוות (כנ"ל), לפי שבמצוות יש ב' המעלות, המעלה דבי"ע, והמעלה דאצילות. דהנה, כל המצוות נתלכשו בדברים גשמיים, כמו תפילין בקלף גשמי ציצית בצמר

12) ראה תורת חיים בשלח שסג, א (14) ראה עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) בסופו.

13) ראה תורת חיים בשלח שסג, א (14) ראה עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) בסופו.

14) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

גשמי, שזהו שיש בהם מהענין דבי"ע. וכמו"כ יש בהם מהענין דאצילות, שהרי ענין התפילין הוא המשכת ד' מוחין דאצילות¹⁵, וענין הציצית הוא המשכת ל"ב נתיבות חכמה דאצילות¹⁶. וכמו"כ בשאר המצוות, שהם מתלבשים בדברים גשמיים, ויש בהם גם המשכת האצילות. ולכן על ידם דוקא נעשה יחוד קוב"ה ושכינתו.

ד) **והנה** כשם שהתהוות הנבראים דבי"ע היא באופן של התלבשות, שהרי אם היתה התהוותם בדרך ממילא, אזי היו בערך להאור, ובכדי שיהיו בבחי' ישות, הרי זה עי"ז שהאור מתלבש בהם להוותם בדרך אין ערוך (כנ"ל), הנה כמו"כ גם בעבודה, שבכדי להשלים כוונת הבריאה צריכה להיות העבודה בדרך התלבשות, והיינו שהנשמה צריכה לעבוד עבודתה בדרך התלבשות בהגוף ונה"ב. וטעם הדבר, כי, אם תעבוד עבודתה שלא בהתלבשות, והיינו שהנשמה תהי' בתנועה של הפשטה (זי וועט זיין אויסגעטאָן) מהגוף ונה"ב, ואופן הביורור יהי' בדרך ממילא, והיינו שמצד ריבוי האור של הנה"א יתבטל במילא הגוף ונה"ב, אזי יהי' העדר היש, ולא ביטול היש, ולא זו היא הכוונה, וכמשנת"ל שיש מעלה בענין הישות לפי שהוא דבר חדש, ולכן צריך שישאר היש במציאותו, ולפעול ביטול היש, להמשיך בו הגילוי והביטול דאצילות, וענין זה אי אפשר כי אם דוקא כאשר עבודת הנשמה תהי' בהתלבשות בהגוף ונה"ב, לפעול בהם ביטול היש, והיינו, שישות הגוף ונה"ב ישארו במציאותם, ומ"מ יהיו בביטול, שזהו"ע יחוד קוב"ה ושכינתו.

ועוד זאת, דכשם שבענין ההתהוות הרי בכדי שהתהוות תהי' בדרך התלבשות צריך להיות האור במדריגה תחתונה דוקא, שזהו שהתהוות היא מבחי' מלכות, לפי ששאר הספירות אינם בגדר התלבשות, ורק בספירת המלכות שהיא בחי' רגל, האור הוא בגדר התלבשות, כמו"כ גם בעבודה, שעבודת הנשמה באופן של התלבשות בהגוף ונה"ב היא מצד בחי' רגל הנשמה דוקא. דהנה, ידוע שחמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה¹⁷, ובענין העולמות הנה חי' ויחידה הם באצילות ובכתר שלמעלה מאצילות, ובענין האותיות הם בחי' היו"ד¹⁸ וקוצו של יו"ד, ובחי' נר"נ הם בהג' עולמות בי"ע, ובענין האותיות הם אותיות

15) ראה זח"ג רסב, א. סידור (עם דא"ח) שלח.

17) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז. ז, א ואילך.

18) ראה זח"ג שא, א. הובא ברקנטי ס"פ 18) ראה לקו"ת מסעי זה, א. ובכ"מ.

הו"ה. ובכללות נחלקים לב' מדריגות, בחי' אצילות ובחי' בי"ע. והם ב' הבחינות דישאל ויעקב, ישראל, לי רא"ש¹⁹, הוא בחי' חי' יחידה, ויעקב, יו"ד עקב²⁰, הוא בחי' נר"נ. ועבודת הנשמה באופן של התלבשות בגוף ונה"ב היא מצד בחי' נר"נ, בחי' רגל דוקא. והיינו, שמצד בחי' ישראל אי אפשר שתהי' העבודה באופן של התלבשות בגוף ונה"ב, כי אם העדר היש, ורק ע"י העבודה דיעקב דוקא יכולה להיות העבודה באופן של התלבשות בגוף ונה"ב לפעול בהם ביטול היש, שעיי"ז משלימים הכוונה דיחוד קוב"ה ושכינתי'.

(ה) **והנה** ידוע שהעבודה בהעלאת וביטול היש היא בשעת התפלה, תפלה היא סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה²¹, שהוא סולם העולה מלמטה למעלה בסדר והדרגה לפעול בירור וזיכוך וביטול בהגוף ונה"ב. ותחלת העבודה הוא בפסוקי דזמרה, ברוך שאמר והי' העולם ברוך אומר ועושה, והיינו, שישנה מציאות הנבראים, ועושה, אלא שמציאות הנבראים היא עיי"ז שהוא ית' אומר, שנתהוה ברוח פיו ית', וכמו שהוא בתחילת התהוותם, כן הוא גם לאחרי התהוותם, שכל מציאותם אינה אלא מצד רוח פיו ית'. וכמו"כ בכל המזמורים שבפסד"ז, כמו הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים גו"²², ומונה בהמשך המזמור כל הד' סוגים דצח"מ, ומסיים הודו על ארץ ושמים, והיינו, שכל מציאות הנבראים היא רק לפי שהודו על ארץ ושמים, שרוח פיו ית' מהוה מחי' ומקיים את היש בכל רגע ורגע. ועיי' התבוננות זו נעשה בירור וזיכוך בהגוף ונה"ב. אך זהו רק בירור וזיכוך לבד. ואח"כ מתבונן בברכות ק"ש בענין ביטול המלאכים, ששם הוא שרש הנה"ב, וכיון שהמלאכים שהם שרשו הם בביטול, הרי זה פועל ביטול גם בנה"ב. וגם כאשר התבוננות זו אינה חודרת בפנימיותו (עס דערנעמט אים ניט), מ"מ, עצם ההתבוננות בביטול המלאכים פועלת עליו ביטול בדרך ממילא, וכמבואר בתניא²³ המשל ממי שנכנס לחצר המלך ורואה שרים רבים ונכבדים משתחוים לאיש א', שעיי"ז תפול עליו אימה ופחד. ועיי' התבוננות זו, ואח"כ עיי' ההתבוננות דק"ש, שמע ישראל וברוך שם, נעשה ביטול ישות הגוף

21) ויצא כח, יב. וראה זהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב.

22) תהלים קמח, א.

23) פמ"ב בהגהה.

19) זהר הובא בסה"מ להצ"צ טו, ב. שער הפסוקים להאריו"ל וישלח לב, כט. ובכ"מ.

20) עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים)

בערכו. וראה תו"א ויצא כא, א. ובכ"מ.

ונה"ב, שזהו מ"ש²⁴ ואהבת גו' בכל לבבך, בשני יצריך²⁵, שגם הנה"ב מתעורר באהבה להוי'. וזהו כללות ענין ביטול היש שנעשה ע"י עבודת התפלה, שיש בזה סדר והדרגה מלמטלמ"ע, מודה אני והודו להוי', פסוד"ז, ברכות ק"ש וק"ש, עד שנעשה ביטול היש.

(ו) **אמנם** מאחר שהנשמה מתלבשת בהגוף ונה"ב, וכל עבודתה הוא רק מצד השגת השכל בלבד, וההשגה היא באופן כזה שגם הנה"ב יוכל להשיג, לכן אפשר שיהי' בזה העלמות והסתרים, והיינו, לפי שכללות ענין השכל הוא בהגבלה, ואפשר לסתור את השכל, וכאשר ישיג להיפך, אזי גם מדותיו יהיו להיפך ח"ו, וכיון שהוא דבר המשתנה, הרי גם בעת מציאותו אינו אמיתי. וזהו ענין האון, שפירושו שקר²⁶, והיינו שהוא דבר המשתנה ואינו אמיתי. גם פירוש און הוא מלשון ואיש און מחשבותיו²⁷, דקאי על ריבוי המחשבות המבלבלות, וכמבואר בתניא²⁸ לענין המחשבות זרות שבתפלה, שמצד התגברות הקדושה נעשה התגברות בלעז"ז, ולכן בשעת התפלה דוקא ישנם ריבוי מחשבות המבלבלות כו', שיכולים למנוע ולעכב אותו מלבוא ולהגיע לבחי' ואהבת בכל לבבך. ועז"נ לא הביט און ביעקב, דאף שבבחי' יעקב שייך שיהי' און, מ"מ, לא הביט און ביעקב, והיינו לפי שהוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו, והו"ע בחי' עצם הנשמה, שהרי תרועת הוא מלשון חיבה וריעות, שזוהי חיבתו של הקב"ה לישראל שמצד עצם הנשמה, וענין זה ישנו בהעלם גם בבחי' יעקב, שזהו יעקב יו"ד עקב, שגם בבחי' עקב שהוא בחי' נר"נ ישנו בהעלם היו"ד והקוץ שעל היו"ד, שהוא בחי' עצם הנשמה, ולכן לא הביט און ביעקב, שזהו העזר והסיוע שגם בבחי' יעקב לא יהי' ענין האון. וכל זה הוא בבחי' יעקב, אבל בבחי' ישראל, ל"י רא"ש, לא צריך לשלול (באוֹרְעֵנֶן) ענין האון, שהרי אינו בא בהתלבשות בגוף ונה"ב, ועבודתו אינה בענין הבירורים, וכמבואר בלקו"ת²⁹ בענין יעקב וישראל, שיעקב הוא בחי' חול, עבודת הבירורים, וישראל הוא בחי' שבת שלמעלה מענין הבירורים, והיינו, שעבודתו היא רק בלימוד התורה וקיום המצוות. אך מ"מ, להיות שהתומ"צ נתלבשו בדברים גשמיים, הנה מצד עצם ענין

28) פכ"ח. אגה"ק סכ"ה (קמא, א). וראה המשך תרס"ו ע' דש. ד"ה היושבת בגנים תשי"א פ"ב (תו"מ סה"מ שבט ע' רעג). ד"ה פדה בשלום תש"כ בתחלתו (סה"מ תש"כ ע' מג).

29) פרשתנו (בלק) עב, א ואילך.

24) ואתחנן ו, ה.
25) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.
26) תוד"ה אם — כתובות יט, ריש ע"ב.
27) וכ"ה בתרגום לאיוב יא, יד.
28) ישעי' נה, ז.

הגשמיות כו', הרי גם בבחי' ישראל צריך לשלול (באָוּאָרענען) שלא יהי' בו עמל.

ז) **אמנם** עדיין צריך להבין משמעות הפסוק שהמעלה היא שלא יהי' עמל, הרי כתיב³⁰ אדם לעמל יולד, היינו, שתכלית בריאת האדם היא בשביל העמל. אך הענין הוא, דהנה אמרו רז"ל³¹ ע"פ אדם לעמל יולד, איני יודע אם לעמל מלאכה אם לעמל שיחה כו', ומסיק, שלעמל תורה נברא. ונתבאר בזה³², שגם הענינים דעמל מלאכה ועמל שיחה הם בקדושה, אלא שבקדושה גופא ישנם כמה מדריגות, עמל מלאכה, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך³³, הוא העמל דעבודת הבריורים, ועמל שיחה הו"ע עבודת התפלה, כמארוז"ל³⁴ אין שיחה אלא תפלה. ומ"מ, כל זה אינו התכלית, אלא התכלית הוא עמל תורה דוקא, וכמ"ש³⁵ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, דקאי על העמל שבעבודת הבריורים שהוא תחת השמש, כי, שמש היינו שמש הוי"ש³⁶, והבריורים הם מצד ההעלם דשם אלקים, שהרי דוקא ע"י אלקים נעשית ההתהוות בדרך התלבשות להיות ענין הישות כנ"ל, ולכן עמל זה אינו התכלית, אלא התכלית הוא בעמל תורה דוקא. וביאור ענין עמל תורה בקצרה³⁷ הוא, שע"י התורה נעשה יחוד דנבראים ואלקות, שהו"ע דירה בתחתונים³⁸, וכיון שאין זה כדרך ההשתלשלות, לכן נקרא בשם עמל [וע"ד המבואר במ"א³⁹ בפירוש לשון חז"ל⁴⁰ קשה כק"ס, דכיון שאין זה כפי סדר ההשתלשלות לכן נקרא בשם קשה]. ועמל זה הוא התכלית דאדם לעמל יולד, משא"כ העמל שמצד ההעלם דשם אלקים, הנה עז"נ ולא ראה עמל בישראל.

ח) **וזהו** לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו, שחשיב כאן ג' מדריגות. מדריגת יעקב, בחי' נר"נ, שבאה בהתלבשות בגוף ונה"ב, שבזה הי' אפשר להיות ענין האון, ועז"נ לא הביט און ביעקב. מדריגת ישראל, שאינה בהתלבשות בגוף

36) ראה לקו"ש חי"ח ע' 310. וש"נ.	30) איוב ה, ז.
37) ראה גם במאמר ד"ה אר"א כל אדם לעמל נברא די"ג תמוז פ"ט (לקמן ע' 92).	31) סנהדרין צט, ב.
38) ראה תניא פל"ו.	32) בשיחת ש"פ בחוקותי, כ"ב אייר שנה זו ס"ד ואילך (תו"מ חכ"ה ע' 294 ואילך).
39) ראה לקו"ש ח"כ ע' 100. וש"נ.	33) יתרו כ, ט.
40) פסחים קיח, א. סוטה ב, א. וש"נ.	34) ברכות כו, ב.
	35) קהלת ב, ג.

ונה"ב, ולכן לא שייך בה און, ומ"מ, כיון שהתומ"צ נתלבשו בדברים גשמיים, צריך לשלול שלא יהי' בזה עמל, ועז"נ ולא ראה עמל בישראל. וממשיך בכתוב, הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו, דקאי על בחי' עצם הנשמה (כנ"ל), והיינו, שמצד בחי' זו שישנה בהעלם גם בבחי' יעקב ובבחי' ישראל, לכן הנה גם ביעקב וישראל לא הביט און ולא ראה עמל. ומחלק הכתוב בין יעקב לישראל, שביעקב נאמר הלשון הביט, ובישראל נאמר הלשון ראה, כי, הבטה היא מרחוק וראי' היא מקרוב⁴¹, ולכן, ביעקב נאמר הלשון הביט, לפי שעצם הנשמה כמו שהיא בבחי' יעקב היא בהעלם ובריחוק, שהרי בגילוי נמשך אור מצומצם בלבד שבא בהתלבשות בגוף ונה"ב, ואילו בחי' עצם הנשמה היא רק בדרך סיוע ובבחי' מקיף בלבד. ובישראל, שעצם הנשמה הוא בגילוי יותר, נאמר הלשון ראה, שראי' היא בקירוב. וכל זה הוא לפי הפירוש הפשוט דמ"ש הוי' אלקיו עמו גו' הוא נתינת טעם על מ"ש לפני"ז לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. אמנם, ע"י העבודה בבחי' יעקב וישראל, מגיעים למדריגה הג', שזהו מש"נ הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו כפירש"י שזהו ענין נוסף, היינו, שנעשה גילוי עצם הנשמה, שמצד זה ישראל וקוב"ה כולא חד⁴².

---

(42) ראה זח"ג עג, א.

---

(41) ראה איכ"ר רפ"ה.